

	Сучасні теорії демократії
	Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) Освітньо-професійна програма: 052 «Політологія» Курс навчання: 4 Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

СИЛАБУС

Викладач:	кандидат політ. наук, доцент Шабанов Михайло Олександрович
Кафедра:	політології
Контактна інформація:	universe2021s@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета - розвиток знань, навичок і ставлень, які пов'язані з обізнаністю студентів щодо теорій та моделей демократичного устрою. Курс охоплює такі основні тематичні компоненти: історичні й філософські засади демократичного врядування; права людини; конституціоналізм, ліберальна демократія та їх розвиток, елітарні концепції демократії; громадянське суспільство й демократія; громадянська участь та погляди на неї у різних теоретичних моделях.

Завдання: систематизація і роз'яснення компонентів, які формують аналітичний інструментарій дисципліни «Сучасні теорії демократії», розкриття змісту проблем демократичного розвитку та концептуалізації демократичних ідей та цінностей, аналіз основних моделей демократичного врядування.

Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як Теорія політичних партій і партійних систем. Партійна система України, Сучасна зарубіжна політологія, Політична модернізація та транзитивні процеси, Політичні еліти та політичне лідерство, Політичні режими сучасності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Результати навчання	Завдання
Тема 1. Класична теорія демократії та причини її кризи	Знати природу демократії, різноманітність уявлень про неї та еволюцію її реально існуючих форм – від античної прямої демократії до сучасних ліберально-демократичних систем представницької демократії. Вміти диференціювати теорію та практику демократії, наводити конкретні приклади.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 2. Елітарна теорія демократії Й. Шумпетера	Знати основи елітарної теорії демократії, її представників, ідеї, міждисциплінарні зв'язки даної теорії. Вміти виділяти елементи елітарної теорії демократії, аналізувати їх у реальних системах демократичного врядування на різних рівнях функціонування.	Питання, задачі, реферативні роботи
Тема 3. Теорії	Знати витоки демократії участі та основні	Питання,

теорія демократії Дж. Драйзека.	теорії демократії Дж.Драйзека, її міждисциплінарні причинно – наслідкові зв'язки. Вміти здійснювати порівняння цієї теорії на практиці з іншими та виокремлювати механізми застосування.	задачі, реферативні роботи
---------------------------------	--	----------------------------

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеєнко, І. Плюралістична демократія як концептуальна передумова політологічного дослідження форми правління: досвід західних досліджень. Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Політологія. Соціологія. Філософія / редкол.: М. Вегеш (гол. ред.), В. Андрущенко, О. Бабкіна та ін. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2010. – Вип. 15. – С. 179–182.
2. Андрійчук Т. Партисипаторна та деліберативна демократія в сучасному політичному дискурсі. *Політичне життя*. 2019. № 1. С. 45–51.
3. Андрійчук Т. Вимірювання демократії: теоретичні та емпіричні підходи. *Політичний менеджмент*. 2012. № 3. С. 3 – 11
4. Ганжуров Ю. Представницька демократія чи пряме народовладдя: критерії оцінки. *Політичний менеджмент*. 2012. №5. С.13 – 18.
5. Генар Ф. Логіка демократії. Флоран Генар про спадщину Просвітництва, посттоталітарну демократію та зближення інтелектуалів різних країн Європи: [інтерв'ю з Ф. Генаром] / спілкувався А.Астаф'єв (Дністровий) // Український тиждень. –5 – 11 листопада 2010 р. –№ 45 (158). –С. 30 –32.
6. Герман Ю. О. Феномен «деліберативної політики» у системі поглядів Ю. Габермаса. Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2011. Вип. 1 (1). С. 74–78.
7. Головатий, М. Ф. Демократія: історія, теорія, практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та аспірантів-політологів / М. Ф. Головатий. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 230 с
8. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. – Київ, 2018.
9. Дем'яненко О. О. Громадський деліберативний дискурс як інструмент політичної модернізації. *Грані*. 2018. Т. 21, № 11. С. 101–107.
10. Древаль Ю. Демократія участі та політичне представництво. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 2. С. 203–209.
11. Кір'юхін, Д. Теорія деліберативної демократії та «факт незгоди». Філософська думка. 2020. № 5, 73—86.
12. Кобута Л. П. Історія та теорія демократії. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності “Політологія”. ІваноФранківськ : ПП Курилюк В.Д., 2010. 62 с.
13. Ковальов А. Партисипаторний напрям демократії як предтеча деліберативного підходу. *Вісник Львівського університету*. 2018. Вип. 17. С. 180–186.
14. Ковальов А. В. Теоретичне підґрунтя концепції деліберативної демократії Дж. Фішкіна. Гілея. 2018. Вип. 129 (2). С. 169–174.
15. Колодій А. Ф. Визначення критеріїв та вимірювання демократичності врядування в Україні. *Реформування системи державного управління та державної служби: теорія і практика* : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (22 жовт. 2010 р.). – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – С. 29-55
16. Елітознавство: підручник / за заг. ред. В. А. Гошовської. Київ : НАДУ, 2013. 268 с.
17. Мамчак С. Концепція деліберативної демократії Ю. Габермаса у контексті полеміки між лібералами та комунітаристами. *Вісник Львівського університету. Серія : Філософські науки*. 2013. Вип. 16. С. 98–105
18. Новакова О.В. Внутрішні дилеми демократії: актуалізація концепції Філіппа К. Шміттєра. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2015. Вип 17. С. 11 - 15

19. Основи демократії. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Затверджено Міністерством освіти і науки України. Третє видання, оновлене і доповнене / За заг. ред. А. Ф. Колодій. Львів: Астролябія, 2009. 832 с.

20. Проценко О. В. Демократія в сучасній Україні – партисипаторна чи делегативна, «сильна» чи «крихка»? *Актуальні проблеми політики* : зб. наук. пр. / голов. ред. С. В. Ківалов ; відп. за вип. Л. І. Кормич. – О. : Нац. ун-т «Одеська юридична академія» : Південноукр. центр гендерних проблем, 2012. – Вип. 44. – С. 220–229.

21. Рено Ф. «Лише демократія є легітимним устроєм». Філіп Рено про конституціоналізм, умови легітимності, пострадянські проблеми та застарілу демократію : [інтерв'ю з Ф. Рено] / спілкувався А.Астаф'єв (Дністровий) // Український тиждень. –4 –10червня 2010р. –№ 22 (135). –С. 24 –27.

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – ІСПИТ

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Тема 1. Класична теорія демократії та причини її кризи	0 – 5 (опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 2. Елітарна теорія демократії Й. Шумпетера	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 3. Теорії партиципаторної демократії	0 – 5 (Реферативна робота, опитування)	0 – 5
Тема 4. Теорія деліберативної демократії	0 –5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Семінар 5. Теорія ліберальної демократії	0 –5 (Реферативна робота, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 6. Плюралістична демократія. Модель поліархії Р. Даля	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 7. Економічна теорія демократії	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 8. «Теорія хвиль» як парадигма дослідження процесу демократичних змін	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 9. Консенсусно-інституційна теорія демократії П. Шміттера та Т. Карла	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 10. Теорія ліберал-інтернаціоналізму.	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 11. Космополітична теорія демократії Д. Хелда	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
Тема 12. Дискурсивна теорія демократії Дж. Драйзека.	0 –5 (Реферативна робота, есе, опитування, участь у дискусії)	0 – 5
	Всього за практичне заняття	60
	Підсумкове оцінювання	40
	Всього	100

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Обов'язкова присутність здобувачів на лекційних та практичних заняттях. Обов'язковим елементом є підготовка реферативних робіт та есе з визначеної проблематики тематичного переліку. Умовою складання курсу є набір відповідної кількості балів впродовж практичних занять та підсумковий контроль у формі іспиту.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять з предмету для здобувачів є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн та в змішаному режимі з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час. Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.